

Päiväys
18.8.2023

Diaarinumero
21394/03.04.04.04.19/2021

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

18.8.2023

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **25.8.2023**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 18.8.2023 nro 1004/2023, valitus ympäristölupa-asiassa, ympäristömassojen kierrätys- ja käsittelykeskuksen toiminnan muuttaminen ja ympäristöluvan muuttaminen, Kouvola.

Luvan hakija

Jarmo Toikka Ky

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **18.8.2023 – 25.9.2023**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallintooikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **25.9.2023**.

18.08.2023

Dnro 21394/03.04.04.19/2021

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Luvanhakija ja muutoksenhakija

Jarmo Toikka Ky

Päätös, johon on haettu muutosta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 18.10.2021 nro 317/2021

Aluehallintovirasto on myöntänyt Jarmo Toikka Ky:lle ympäristöluvan ympäristömassojen kierrätys- ja käsittelykeskuksen toiminnan olennaiselle muutokselle Inkeröisissä Kouvolan kaupungissa.

Lupa koskee laitoksen toiminta-ajan, vastaanotettavien jätejakeiden ja maankaatopaikalle sijoitettavan pilaantumattomaksi luokiteltavan maa-aineksen vuosittaisen enimmäis- ja varastointimäärän lisäämistä ja muuttamista, hevosenlannan käsittelyä kompostoimalla, asfalttimurskejätteen hyödyntämistä sekä varastointitoiminnan laajentamista uusille kiinteistöille.

Aluehallintovirasto on päätöksellään hylännyt hakemuksen siltä osin kuin se on koskenut kierrätysbetonin raekoon muuttamista sekä betonijätteen hyödyntämistä maankaatopaikan rakenteissa.

Lupaan on liitetty lupamääräykset 1–45, joista lupamääräykset 1, 3, 4, 6–9, 27 ja 45 kuuluvat seuraavasti:

Vastaanotettavat jätteet, niiden käsittely ja hyödyntäminen

1. Toiminta-alueella saa vastaanottaa, välivarastoida ja käsitellä seuraavan taulukon mukaisia jätejakeita.

Jäte	Jätekoodi (EWC)	Vastaanotto max (t/a)	Varastomäärä max (t)
Pilaantumattomat ylijäämämaat	17 05 04	99 000	20 000

Betoni- ja tiilijäte	17 01 01 17 01 02	30 000	5 000
Energiana hyödynnettävä puumateriaali	02 01 07 03 01 05 03 03 01 15 01 03 17 02 01 19 12 07 20 01 38	2 000	2 000
Asfalttijäte	17 03 02	25 000	20 000
Hevosenslanta	02 01 06	3 000	500

Betoni- ja tiilijätteen sekä asfalttijätteen laadunvalvonnassa tulee varmistua, että jätteiden haitta-ainepitoisuudet vastaavat valtioneuvoston asetuksessa 843/2017 (eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa) vastaavien jätteiden haitta-aineille asetettuja raja-arvotasoja.

Vastaanotettava betoni- ja tiilijäte ei saa sisältää haitta-aineita, kuten PCB- tai lyijypitoisia saumanauhoja tai eristeitä. Betoni- ja tiilijätettä ei saa tuoda työmailta, joilla mitä ilmeisemmin syntyy asbestijätettä eikä työmaalla ole tehty asbestikartoitusta. Betoni- ja tiilijätteen sisältämän rakennusjätteen osuus tulee olla < 1 p-%. Vastaanotettava asfalttijäte ei saa sisältää kivitervaa, vaarallista jätettä kuten öljyä tai vaarallisia kemikaaleja eikä siihen kuulumattomia materiaaleja.

--

3. Betoni- ja tiilijätettä sekä niihin rinnastettavaa mineraalipitoista jätettä voidaan hyödyntää väliaikaisesti louhoksen tiealueiden luiskissa. Käytettävä jäte saa olla palakooltaan enintään 150 mm ja kerrospaksuudeltaan 15–18 metriä. Betonijätettä ei saa jättää louhoksen rakenteisiin pysyvästi, vaan sitä on ryhdyttävä poistamaan louhinnan päätyttyä. Betonijäte ei saa sekoittua louhokseen läjitettävän pilaantumattoman maa-aineksen kanssa. Louhoksen rakenteista poistetun betonijätteen määrä ja sijoituspaikat on eriteltävä laitoksen vuosiraportoinnin yhteydessä.

4. Kierrätys- ja käsittelykeskuksen kenttärakenteissa ja tiealueilla saa hyödyntää betoni- ja tiilijätettä sekä niihin rinnastettavaa mineraalipitoista jätettä. Em. jätteen määrä saa olla enintään saman verran kuin kohteessa käytettäisiin neitseellistä maa- ja kiviainesta.

Asfalttijätettä voidaan hyödyntää pysyvästi toiminta-alueen omien tie- ja kenttärakenteiden pintamateriaalina yhteensä enintään 10 000 tonnia siten, että hyödynnettävän pintarakenteen paksuus on enintään 150 mm.

Betoni- ja tiilijätettä saa hyödyntää pysyvästi toiminta-alueen omilla kenttärakenteissa yhteensä enintään 42 000 tonnia. Jätteen raekoko saa olla enintään 150 mm ja jätekerroksen paksuus rakenteessa saa olla enintään 1,5 m.

Kierrätys- ja käsittelykeskuksen kenttä- ja tierakenteissa käytettävän betoni- ja asfalttijätteen käyttökohteista tulee aina laatia kohdekohtaiset suunnitelmat. Suunnitelmassa tulee esittää mm. hyödynnettävän betoni- ja asfalttimurskeen kokonaismäärä, laadunvalvontatiedot, rakenteiden paksuudet pituus- ja poikkeileikkauksineen, korvattavan neitseellisen materiaalin määrä, kenttien ja tiealueiden sijainnit kartalla ja alueilla mahdollisesti jo aiemmin hyödynnetyt jätejakeet sekä hyödyntämisen kesto kuukausina. Kohdekohtaiset suunnitelmat tulee toimittaa vähintään 3 kuukautta ennen suunniteltua hyödyntämistä Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) tarkastettavaksi.

--

6. Toiminta-alueella saa varastoida hyödyntämiskelpoista murskaamatonta betoni-, tiili- ja puupitoista jätettä sekä asfalttijätettä enintään kolme vuotta kerrallaan. Erilaiset jätejakeet on varastoitava omissa kasoissaan siten, etteivät ne sekoitu toisiinsa. Alueelle ei saa muodostua pysyviä jätekasoja.

--

Maankaatopaikka-pilaantumattomien maa-ainesten loppusijoittaminen louhokseen

9. Pilaantumattomia ylijäämämaita, joita ei voida hyödyntää rakentamisessa, toiminta-alueen maisemoinnissa tai muussa toiminnassa, saa loppusijoittaa louhokseen. Louhosalue, jolle pilaantumattomia maa-aineksia loppusijoitetaan, luokitellaan pilaantumattoman maa- ja kiviainesjätteen kaatopaikaksi. Kalliokorven maankaatopaikalle saa sijoittaa lupamääräyksessä 1. tarkoitettua pilaantumattomaa maa-ainesta (17 05 04) vuodessa enintään 99 000 tonnia ja kokonaisuudessaan louhoksen täyttötilavuuden verran eli yhteensä enintään 2 milj. m³.

Loppusijoitettavista ja hyödynnettävistä maa- ja kiviainesjätteistä on oltava kuormauskirjat, joista ilmenee jätteen määrä, alkuperä osoitetietoineen ja tutkittujen jätteiden haitta-aineiden ja muiden ominaisuuksien tutkimustulokset. Kaikki tuotavat kuormat on tarkastettava vastaanotettaessa, elleivät ne ole peräisin samasta kohteesta ja siten jo kertaalleen tarkastettu.

--

Vesien hallinta sekä maaperän ja pohjaveden suojele

27. Työkoneita ei saa pestä toiminta-alueella. Huoltotoimet tulee pääsääntöisesti tehdä muualla kuin toiminta-alueella. Mikäli alueella on tarpeen tehdä koneiden huoltoja, tulee käyttää imeytysmattoja tai muita vastaavia alustoja, jotka estävät polttonesteiden pääsyn maaperään.

--

Seuranta ja tarkkailu

45. Toiminnanharjoittajan on ennen toiminnan muuttamista 31.12.2021 mennessä asetettava Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen eduksi 278 700 euron (sis. alv) vakuus. Vakuussummasta jätteenkäsittelytoimintaa koskeva osuus on 254 500 euroa ja maankaatopaikan vakuus on 24 200 euroa. Maankaatopaikan vakuus sidotaan vakuuden asettamisajankohdan maarakennuskustannusindeksiin. Vakuutta voidaan vapauttaa osittain sitä mukaa, kun maankaatopaikan osa-alueiden maisemointi etenee, mutta kuitenkin niin, että toiminnan jälkeinen tarkkailu saadaan turvattu.

Vakuus on asetettava ympäristönsuojelulain 61 §:n edellyttämällä tavalla. Toiminnanharjoittajan on viiden vuoden välein vuosiraportoinnin yhteydessä esitettävä valvontaviranomaiselle selvitys vakuudella katettavien jätteen käsittelyn yksikköhinnoista ja kuljetuskustannuksista sekä vakuuden vastaavuudesta. Mikäli vakuutta on tarpeen muuttaa, toiminnanharjoittajan on tehtävä lupaviranomaiselle sitä koskeva esitys.

Korvautuvat päätökset

Päätös korvaa Jarmo Toikka Ky:lle myönnetyn Etelä-Suomen aluehallintoviraston 19.5.2016 myöntämän kierrätys- ja käsittelykeskuksen toiminnan ympäristöluvan (nro 127/2016/1, dnro ESAVI/7495/2014) lupamääräykset.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluja olennaisilta osin

Hakemuksen osittaisen hylkäämisen perusteluja

Luvanhaltija on hakemuksessaan esittänyt betonijätteen vastaanottomäärän lisäämistä siten, että betonijätettä käytettäisiin maankaatopaikan osastoivissa rakenteissa lähes 100 000 m³ (noin 170 000 tonnia) ja täyttö kestäisi lähes 30 vuotta.

Valvontaviranomaiselle toimitetuissa vuosiraporteissa vuosilta 2014–2020 on esitetty seuraavat ympäristömassojen kierrätys- ja käsittelykeskukselle toimitettujen betonijätteen määrää, ulosmyyntiä ja hyötykäyttöä koskevat tiedot.

Betonijäte	Vuosi 2020	Vuosi 2019	Vuosi 2018	Vuosi 2017	Vuosi 2016	Vuosi 2015	Vuosi 2014
Vastaanotettu (t/a)	9878	2166	13 451	5 187	7 566	2 999	2 021
Toimitettu ulos (t/a)	0	0	0	2 994	0	0	0
Hyödynnetty alueella (t/a)	1 200	10 552	7 700	506	3 210	2 999	2015

Vuosiraportoinnin perusteella kierrätys- ja käsittelykeskuksesta ulosmyydyt betonimurskemäärät ovat olleet vähäisiä ja useimpina vuosina betonimursketta ei ole lainkaan myyty laitoksen ulkopuolelle. Betonimursketta on käytetty pääsääntöisesti oman kierrätys- ja käsittelyalueen kenttärakenteissa. Vuosina

2014–2020 alueen kenttärakenteissa on käytetty betonimursketta yhteensä noin 28 200 tonnia.

Hakemuksessa esitetty betonijätteen jatkuva pitkäaikainen (30 vuotta) käyttö louhoksen tiealueissa ja tukirakenteissa peittämättömänä vaikuttaa siten enemmän jätteen loppusijoitukselta kuin hyödyntämiseltä.

Aluehallintovirasto on katsonut lisäksi, ettei maankaatopaikalla voi hyödyntää tai loppusijoittaa betonimursketta ilman, että kaatopaikan luokitus muuttuu kaatopaikka-asetuksen soveltamisalaan kuuluvaksi pysyväksi tai tavanomaiseksi kaatopaikaksi. Näin ollen aluehallintovirasto on katsonut, että pysyvä betonimurskeen sijoittaminen louhoksen tuki- ja tierakenteisiin muuttaa täyttöalueen luokitusta maankaatopaikasta, jonka jälkeen täyttöön sovellettaisiin valtioneuvoston asetusta kaatopaikoista (331/2013). Tällöin betonijätteen sijoittamisesta tulisi myös jäteveronalaista. Koska toiminnanharjoittaja ei ole hakemuksessaan esittänyt maankaatopaikan luokituksen muuttamista, on hakemus tältä osin hylätty.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Lupamääräys 3.

Lupamääräykseen on lisätty kenttärakenteissa ja louhoksen tierakenteissa hyötykäyttävän betonimurskeen sallittu enimmäisraekoko. Enimmäisraekoko on sama kuin ympäristöluvassa Nro 127/2016/1. Raekokoa koskeva rajoitus oli kirjattu edellä mainitussa päätöksessä viittauksena kertoelmaosassa esitettyyn eikä numeerisena varsinaiseen lupamääräykseen. Lupamääräyksestä on lisäksi poistettu tuhkan hyötykäyttö, koska muutoshakemuksen mukaan tuhkaa ei enää vastaanoteta alueella.

Lupamääräys 4.

Hakemuksessa on esitetty pysyvä tarve käyttää murskattua betoni- ja asfalttijätettä alueen pysyvissä tie- ja kenttärakenteissa. Hakija on toimittamassaan täydennyksessä ilmoittanut, että kierrätyskeskuksen toiminnassa tarvitaan jatkossakin eri materiaaleille varasto- ja käsittelykenttiä ja rakenteissa käytettäisiin betonimurskejätettä. Jäteasfalttikerroksia on hakijan mukaan tarve uusia 3–5 vuoden välein. Aluehallintovirasto on todennut, että hyötykäytön tulee perustua todelliseen käyttötarpeeseen, kohdekohtaisiin suunnitelmiin, joiden luvan mukaisuuden valvontaviranomainen on hyväksynyt.

Lupamääräykseen on lisätty asfalttijätteen hyötykäyttö kierrätys- ja käsittelykeskuksen kenttärakenteissa. Lupamääräyksellä sallittu alueella hyödynnettävän asfalttijätteen kokonaismääräksi enintään 10 000 tonnia. Tämä vastaa 150 mm:n asfalttimurskekerroksella noin 4 ha:n aluetta. Mikäli enemmän jätteen hyödyntämiselle alueella on osoitettavissa tarve, luvan haltija voi myöhemmin hakea tarvittaessa joko ympäristöluvun muutosta aluehallintovirastolta tai osoittaa hyödyntäminen MARA-ilmoituksen mukaisella menettelyllä ELY-keskukselta.

Ympäristöluvassa Nro 127/2016/1 on hyväksytty betonijätteen hyödyntäminen toiminta-alueen tie- ja kenttärakenteissa. Hyödynnettävän betonimurskejätteen vastaanottoa lisätään merkittävästi. Betonimurskejätteen hyödyntäminen on ollut viime vuosien vuosiraportoinnin mukaan vähäistä ja useimpina vuosina betonimursketta ei ole lainkaan myyty laitoksen ulkopuolelle. Lisääminen on kuitenkin hyväksytty hakemuksen mukaisesti, mutta käytölle on määräyksellä asetettu enimmäismäärä. Tässä päätöksessä lupamääräyksellä 4 on rajattu omalla alueella hyödynnettävän betonimurskeen enimmäismäärä (42 000 t), joka perustuu ympäristöluvassa Nro 127/2016/1 hyväksytyyn betonimurskejätettä hyödynnettävän käsittelykentän alueeseen. Betonimurskeen hyödyntämistä koskeva alue on kooltaan noin 16 000 m² ja päätöksessä Nro 127/2016/1 hyväksytty kerrospaksuus esitetty enintään 1,5 metriä. Näin ollen aluehallintovirasto katsoo, että alueella jo nykyisen luvan mukaisesti hyväksytty betonimurskeen hyödyntämistä koskeva kokonaismäärä on noin 42 000 tonnia.

Valvontaviranomaiselle toimitettujen vuosiraporttien yhteydessä on kirjattu alueella hyödynnettyjen betonimurskejätteiden määräksi vuodesta 2016 eteenpäin yhteensä noin 23 200 tonnia. Alueen kenttärakenteissa voidaan siten edelleen hyödyntää jo aiemmin hyväksytyn betonimurskejättemäärän puitteissa vielä lähes 19 000 tonnia. Aluehallintovirasto on todennut, että mikäli enemmälle betonijätteen hyödyntämiselle alueella on osoitettavissa tarve, luvanhaltija voi myöhemmin hakea tarvittaessa joko ympäristöluvan muutosta aluehallintovirastolta tai osoittaa hyödyntäminen MARA-ilmoituksen mukaisella menettelyllä ELY-keskukselta.

Hakemuksessa esitetyt asfalttijättemurskeella pinnoitettavat kentät ovat ainakin osittain samat kuin mihin hakija on jo aiemmin vuonna 2018 esittänyt enintään 1,5 metrin kerrospaksuista betonimurskeen hyötykäyttöä. Kohdekohtaiset suunnitelmat ovat tarpeen valvontaa varten ja, että voidaan todeta jätteen käytön todellinen tarve, jätteitä käytetään vain tarpeellinen määrä ja että ne korvaavat aidosti neitseellistä materiaalia. Suunnitelmia on vaadittu, koska laitosalue on laaja. Suunnitelmallisuudella ehkäistään myös jätteiden liikakäytöstä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Laati-malla suunnitelma alueella hyödynnettävistä jättejakeista ja pitämällä kirjaa sijoituspaikoista, pyritään pitämään hyödyntäminen suunnitelmallisena ja hallittuna.

Lupamääräys 9.

Lupamääräys koskee maankaatopaikkaa.

Määräyksessä 9. Kalliokorven louhoksen täyttöalue on luokiteltu maankaatopaikaksi, johon ei sovelleta kaatopaikoista annettua valtioneuvoston asetusta (331/2013), kun täyttö tehdään pilaantumattomaksi luokitelluilla maaineksilla (17 05 04). Louhoksen varsinainen täyttötyö on alkamassa lähiaikoina, kun kiviaineksen otto alueella päättyy. Aluetta on käsitelty aiemmissa luvissa sekä hakemusasiakirjoissa maankaatopaikkana ja myös vakuus on määräytynyt maankaatopaikan vakuuden perusteella. –

Lupamääräys 45.

Lupamääräyksessä asetettu vakuus on arvio, joka perustuu hakijan esittämiin varastoitaviin jätemääriin sekä niistä aiheutuviin käsittely- ja kuljetuskustannuksiin. Jätelain ja ympäristönsuojelulain mukaisten vakuussäännösten tarkoituksena on turvata asianmukainen jätehuolto tilanteessa, jossa toiminnanharjoittaja on maksukyvytön tai ei muuten kykene huolehtimaan sille kuuluvista velvollisuuksista. Vakuuden on katettava myös varastossa olevien jätteiden kuljettaminen muuhun hyödyntämispaikkaan.

Vakuus on päivitetty voimassa olevan luvan mukaisesta ja siinä on huomioitu jätevarastojen enimmäiskoot sekä kuljetuskustannukset.

Maankaatopaikalta vaadittua vakuutta on kohtuullistettu nykyisen luvan mukaisesta 4 €/m²->0,5 €/m².

Jätevakuusoppaan (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2012) mukaisesti maankaatopaikalle lasketaan pinta-alaperusteinen vakuus. Maankaatopaikan pinta-ala on hakemuksen mukaan noin 4 ha. Vakuuden määrä on tällä perusteella: 40 000 m² * 0,5 €/m² = 20 000 € ja siihen tulee lisätä arvonlisävero.

Jätteenkäsittelytoiminnan vakuus perustuu hakijan esittämään laskelmaan alueella varastoitavista jätemääristä. Jätevakuutta määrittäessä on laskettu alueella varastoitavan betonijätteen määrä 5 000 tonnia, puujätteen määrä 2 000 tonnia ja hevosen lannan kompostoinnissa oleva määrä 500 tonnia. Lisäksi vakuutta edellytetään jälkikompostoinnissa olevan lantapitoisen aineksen enimmäismäärälle 2 500 tonnia.

Hakijan esityksen mukaisesti on jätetty huomioimatta asfalttijäte. Huomioimatta on jätetty myös pilaantumaton maa-aines alueella sijaitsevan maankaatopaikan perusteella. Hakijan vakuuslaskelmassa esittämät käsittelykustannukset ovat varsin alhaiset eikä laskelmissa ole huomioitu kuljetuskustannuksia.

Aluehallintovirasto on käyttänyt vakuutta määrittäessä betonijätteen kustannusta laskettaessa 35 eur/t, puujätteen 15 eur/t ja hevosenlannan osalta 50 eur/t ja jälkikompostissa olevan aineksen osalta 5 eur/t. Kuljetuskustannukset on arvioitu 20 senttiä x km x jättemäärä tonneina.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Jarmo Toikka Ky on vaatinut aluehallintoviraston päätöksen lupamääräysten 3, 4, 27 ja 45 muuttamista seuraavasti:

Lupamääräystä 3 on muutettava siten, että betonijätettä ei tarvitse poistaa louhinnan päätyttyä, vaan läjityksen edetessä maankaatopaikalta. Lupamääräystä 4 on muutettava siten, että betonimurskeen kokonaismäärä (42 000 tonnia) poistetaan lupamääräyksestä. Lupamääräystä 27 on muutettava siten, että työkonoiden pesu ja huolto sallitaan vähintään kiinteistölle 8:357 rakennettavassa

huoltohallissa ja sen läheisyydessä. Lupamääräystä 45 on muutettava siten, että jätteenkäsittelytoiminnan vakuus korjataan hakijan esittämän mukaisesti alueen hintatasoa vastaavaksi. Lisäksi läjitysalueen vakuutta tulee kohtuullistaa hakijan esittämän mukaisesti.

Muutoksenhakija on vaatinut myös, että hallinto-oikeus vahvistaa, että edellytykset toiminnan aloittamiselle uusien lupamääräysten mukaisesti ovat olemassa muilta osin kuin koskien valituksen kohteita.

Muutoksenhakija on uudistanut valituksensa perusteluina ympäristölupahakemuksessa täydennyksineen esitetyt perusteet sen lisäksi, mitä on alla esitetty.

Lupamääräystä 3 koskevan vaatimuksen perustelut

Lupamääräyksessä 3 on edellytetty tierakenteiden sisältämän betonimurskeen poistamista louhinnan päätyttyä. Päätöksessä ei tämän määräyksen osalta ole otettu huomioon, että louhinta-alueen pinta-alasta ja luiskaamattomista reunoista johtuen louhoksessa toimittaessa tarvitaan hyvät tierakenteet myös läjitysvaiheessa. Kiviaineksen louhinta ei liity maankaatopaikan toimintaan. Hakijan tarkoitus ei ole poistaa betonia louhinnan (kallion irrottaminen) päätyttyä, vaan läjityksen (puhtaat ylijäämämaat) edetessä. Päätökseen haetaan muutosta siten, että betonia poistetaan läjityksen edetessä. Hakija voi muuttaa suunnitelmia siten, että betonia käytetään vain läjityksen pintakerroksessa.

Hakemuksessa on esitetty, että betonia hyödynnettäisiin pysyvästi läjitysalueella. Tätä puoltaa se, että ELY-keskus ei ole lausunnossaan valvovana viranomaisena vastustanut hakemuksessa esitettyä betonimurskeen pysyvää hyödyntämistä tierakenteissa. Hakija voi muuttaa suunnitelmia siten, että betonia hyötykäytetään läjityksen edetessä tukirakenteena, mutta betonia ei tarvitse jättää pysyvästi läjitysalueelle. Hyötykäyttöön kelpaamattomat ylijäämämaat ovat tyypillisesti löyhiä ja silttisiä ja kitkamaiden osuus ylijäämämaista erityisesti Kymijokilaaksossa on vähäinen. Betonimursketta hyödynnetään vain rakenteissa tarvittava määrä, jotta läjitysalueella on turvallista työskennellä raskaalla kalustolla. Työtapo edellyttää, että kerralla käytetään alle 500–1000 mm kerros betonia, jotta betonimurske on pääsääntöisesti poistettavissa maankaatopaikan läjitysalueen pintarakenteesta.

Lupamääräystä 4 koskevan vaatimuksen perustelut

Lupamääräys 4 on epäselvästi kirjoitettu, sillä siitä ei ilmene mitä ”yhteensä enintään 42 000 tonnia” tarkoittaa. Päätöksen perusteluosassa aluehallintovirasto on tuonut esiin, että aikaisemmassa ympäristöluvassa nro 127/2016/1 on hyväksytty omalla alueella hyödynnettävän käsittelykentän alueeseen. Näin ollen aluehallintovirasto on katsonut, että alueella jo nykyisen luvan mukaisesti hyväksytty betonimurskeen hyödyntämistä koskeva kokonaismäärä on noin 42 000 tonnia. Edelleen on todettu, että valvontaviranomaiselle toimitettujen vuosiraporttien yhteydessä on kirjattu alueella hyödynnettyjen betonimurskejätteiden määräksi vuodesta 2016 eteenpäin yhteensä noin 23 200 tonnia. Alueen kenttärakenteissa voidaan siten edelleen hyödyntää jo aiemmin

hyväksytyt betonimurskejättemäärän puitteissa vielä lähes 19 000 tonnia. Valituksenalainen päätös on korvannut mainitun luvan nro 127/2016/1 kokonaisuudessaan. Näin ollen ei ole selvää mikä merkitys nyt käsiteltävänä olevan luvan kannalta on sillä, kuinka paljon korvatussa luvassa myönnetystä kapasiteetista on käyttämättä.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessään todennut, että mikäli enemmälle betonijätteen hyödyntämiselle alueella on osoitettavissa tarve, luvanhaltija voi myöhemmin hakea tarvittaessa joko ympäristöluvan muutosta aluehallintovirastolta tai osoittaa hyödyntäminen MARA-ilmoituksen mukaisella menettelyllä ELY-keskukselta. On kohtuutonta, että ympäristölupapäätöksessä kehoitetaan hakemaan uutta ympäristölupaa toiminnolle, joka käsiteltävänä olevassa päätöksessä osittain hylätään tai perusteettomasti rajoitetaan. Tämä kasvattaa toimijan hallinnollisia kuluja ja lisäksi aiheuttaa lupa- ja valvontaviranomaiselle tarpeetonta työtä.

Tilalla Kalliomäki 286-419-7-363 oleva nykyinen louhosalue on noin 9 ha. Voimassa olevan maa-ainesluvan mukainen louhosalue on esitetty valituksen kuvassa 1. Kun louhittuja alueita tasataan esimerkiksi varastokentiksi, betonimursketta voidaan tarvita enemmän kuin 42 000 tonnia. Ei ole tarpeen rajata tonnimäärää, vaan betonia hyödynnetään noin 1,5 metrin kerroksena. Jos kentiksi tasattaisiin arviolta enintään puolet nykyisestä louhosalueesta eli 4,5 hehtaaria, tarvittaisiin noin 1,5 metrin kerrokseen 135 000 tonnia betonimursketta (4,5 ha x 1,5 m kerrospaksuus x 2 t/m³). Hakija voi esittää betonin hyötykäyttöä koskevat kohdekohtaiset suunnitelmat valvontaviranomaiselle. Olemassa olevaa louhosaluetta on tarkoitus jatkossa laajentaa erillisellä maa-ainesluvalla. Tämän takia valituksenalaisessa päätöksessä esitetty betonimurskeen kokonaismäärä ei ole riittävä. Lisäksi määräys on tarpeeton.

Aluehallintovirasto on esittänyt päätöksen perusteluosassa, että suunnitelmallisuudella ehkäistään myös jätteiden liikakäytöstä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Hyödynnettäessä MARA-kriteerit täyttävää betonimursketta toiminnasta ei aiheudu ympäristön pilaantumista.

Lupamääräystä 27 koskevan vaatimuksen perustelut

Päätöksen yksilöidyissä perusteluissa ei ole kommentoitu lupamääräystä 27. Määräys on sanatarkkaan sama kuin vuonna 2016 myönnettyssä ympäristöluvassa. Hakijalla on suunnitelma kiinteistölle 286-419-8-357 rakennettavasta huoltohallista, jonka sijainti on esitetty nyt myönnetyn ympäristölupapäätöksen hakemuksen asemapiirroksessa. Halliin ja hallin ulkopuolelle tulevat viemäröidyt pesupaikat. Hallin betonilattiaan tehdään pintakäsittely, joka estää polttonesteiden pääsyn maaperään. Betonilattian kallistuksin pesuvedet ohjataan hiekan- ja öljynerottimen kautta vedenkäsittely-yksikköön. Alueella on tyypillisesti 15 koneyksikköä, joiden vieminen muualle pestäväksi ja huollettavaksi on kohtuuton vaatimus. Koneiden toimintakunnon ylläpitämiseksi ja häiriötilanteiden välttämiseksi on olennaista saada koneyksiköt asianmukaisesti pestyä ja huollettua.

Määräyksen sanamuoto jättää epäselväksi mitä toiminta-alueella tarkoitetaan. Mikäli toiminta-alueella tarkoitetaan ympäristölupahakemuksen yhteydessä toimitetussa asemapiirroksessa katkoviivoin erotettuja alueita (Kalliomäen louhosalue, hevosenlannan kompostointialue ja Kalliokorven louhosalue sekä lupaan valituksenalaisella päätöksellä liitetyt kiinteistöt 286-419-8-356 ja 286-419-3-329) ja lupaviranomainen toteaa tämän lausunnossaan, hakija luopuu lupamääräyksen 27 osalta valituksestaan.

Lupamääräystä 45 koskevien vaatimusten perustelut

Ympäristöluvan muutoshakemuksessa on jätetty pois useita jätejakeita, minkä vuoksi aiempaan lupaan verrattuna pienempi jätteenkäsittelytoimintaa koskeva vakuus on perusteltu.

Puhtaille ylijäämämaille ei tarvitse esittää vakuuslaskelmassa kuljetuskustannuksia muualle, koska puhtaat ylijäämämaat voidaan sijoittaa louhoksiin. Hakijan esittämä ylijäämämaiden käsittelykustannus 1 eur/t sisältää siirron siirto-kuormaajalla välivarastosta louhokseen noin yhden kilometrin matkan.

Hakemuksessa esitetty betoni- ja tiilijätteen käsittelyhintaa 5 eur/t sisältää murskauksen, metallien erottelun ja hyötykäytön maarakennuksessa Jarmo Toikka Ky:n alueella. Betonimurskeelle on kohteessa hyötykäyttötarve. Betoni- ja tiilijätettä ei ole tarpeen kuljettaa pois kohteesta.

Puumateriaalin osalta ei esitetty hakemuksessa kuljetus- tai käsittelyhintaa, koska energiana hyödynnettävällä puumateriaalilla on positiivinen myyntiarvo.

Asfalttijätteen osalta ei hakemuksessa esitetty kuljetus- tai käsittelykustannuksia, koska samalla kiinteistöllä sijaitsee asfalttiasema, jolla on lupa vastaanottaa hakemuksen mukaista asfalttijätettä. Asfalttijätteellä ja -murskeella on positiivinen myyntiarvo.

Hevosenlannan osalta käsittelyhintaa 15 eur/t on riittävä, koska lanta siirretään suoraan aumaan, jossa kompostoituminen alkaa välittömästi. Tilanteessa, jossa vakuutta tarvitsee realisoida, lannan vastaanotto on lopetettu ja lanta ehtii kompostoitua, jos asian käsittely viranomaisella kestää arviolta 1–2 kuukautta. Tällöin hevosenlannasta saadaan yhdessä ylijäämämaiden kanssa tuotetta, jota voidaan hyötykäyttää esimerkiksi alueen maisemoinnissa.

Mikään vastaanotettavista jätemateriaaleista ei varastossa ollessaan aiheuta ympäristön pilaantumisen vaaraa kyseisellä kiinteistöllä tai ympäröivillä alueilla.

Aluehallintovirasto on käyttänyt vakuutta määrittäessä betonijätteen kustannusta laskettaessa 35 eur/t, puujätteen 15 eur/t ja hevosenlannan osalta 50 eur/t ja jälkikompostissa olevan aineksen osalta 5 eur/t. Kuljetuskustannukset aluehallintovirasto on arvioinut kaavalla 20 senttiä x km x jätemäärä tonneina.

Aluehallintoviraston esittämät yksikkökustannukset ovat kohtuuttoman suuret. Esimerkiksi Kouvolan seudulla betonimursketta on saanut toimittaa hyötykäyttökohteeseen pelkällä kuljetuskustannuksella ilman vastaanottokustannuksia.

Hakijan esittämä jätteenkäsittelytoiminnan vakuuslaskelma

Hyötyjätteet	Maksimivarrasto	Käsittelyhintaa (ALV 24 %)	Yhteensä	Käsittelymenetelmä
	tonnia	€/tonni	€	
Pilaantumattomat ylijäämämaat	20 000	1,00	20 000	Seulonta, materiaalihyötykäyttö mullan valmistuksessa, maarakennuksessa tai oma loppusijoitus
Betoni- ja tiilijäte	5 000	5,00	25 000	Murskaus, metallien erottelu, materiaalihyötykäyttö maarakennuksessa
Puumateriaali (energiana hyödynnettävä)	2 000	0	0	Murskaus, seulonta, myynti energiantuotantoon, mullan valmistus, maarakentaminen
Asfalttijäte	20 000	0	0	Murskaus, myynti asfaltin valmistukseen, kenttä rakenteet
Hevoselanta	500	15,00	7 500	Kompostointi, mullan valmistus
Yhteensä	47 500		52 500	

Aluehallintoviraston jätteenkäsittelyn vakuuslaskelma taulukkomuodossa

Hyötyjätteet	Maksimivarrasto	Käsittelyhintaa (ALV 24 %)	Yhteensä	Käsittelymenetelmä
	tonnia	€/tonni	€	
Pilaantumattomat ylijäämämaat	20 000	0	0	Seulonta, materiaalihyötykäyttö mullan valmistuksessa, maarakennuksessa tai oma loppusijoitus
Betoni- ja tiilijäte	5 000	35,00	175 000	Murskaus, metallien erottelu, materiaalihyötykäyttö maarakennuksessa
Puumateriaali (energiana hyödynnettävä)	2 000	15	30 000	Murskaus, seulonta, myynti energiantuotantoon, mullan valmistus, maarakentaminen
Asfalttijäte	20 000	0	0	Murskaus, myynti asfaltin valmistukseen, kenttä rakenteet
Hevoselanta	500	50,00	25 000	Kompostointi, mullan valmistus
Jälkikompostoitava aines	2 500	5,00	12 500	Mullan valmistus

Yhteensä	47 500		242 500	
Kuljetuskustannukset	10 000	0,2 €/km x 6 km 1	12 000	
Yhteensä			254 500	

Läjäytysalueelle esitetty vakuus 9 000 euroa sisältää läjäytysalueen muotoilun, kasvukerroksen levityksen ja mahdolliset tarkkailukustannukset. Alueen annetaan metsittyä luonnollisesti. Tarkkailukustannuksiin sisältyvät pintavesien tarkkailu jälkihoitotoimien ajan ja painumatarkkailu kolmen vuoden ajan läjityksen päättymisen jälkeen. Maanläjäytysalueen muotoilun ja metsittymisen jälkeen ei ole tarvetta ympäristötarkkailulle.

Läjäytysalueelle ei ole tarpeen rakentaa kaatopaikkoja vastaavia pintarakenteita. Jätevakuusoppaassa on esitetty pysyvän jätteen kaatopaikan vakuudeksi minimissään 0,5 eur/m². Noin viiden hehtaarin alueelle vakuuden määräksi tulisi tällä laskentakaavalla 25 000 euroa. Kohteessa, jossa materiaalit ovat valmiina, jälkihoitotoimiksi riittää muotoilu ja kasvukerroksen levitys (kompostoidusta hevosenlannasta valmistettu multa) sekä mahdolliset tarkkailukustannukset. Tällöin maisemointikustannus on huomattavasti pienempi kuin oppaassa esitetty yksikkökustannus.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Vaasan hallinto-oikeus on antanut aluehallintoviraston päätöksestä tehdyn valituksen tiedoksi julkisella kuulutuksella. Valitus on pidetty nähtävillä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Kouvolan kaupungissa. Niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta. Asianosaisvastineita ei ole annettu.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut valituksen johdosta lausunnon, jossa on todettu seuraavaa:

Lupamääräys 27 on siirretty suoraan Etelä-Suomen aluehallintoviraston 19.5.2016 antamasta päätöksestä nro 127/2016/1. Tämän vuoksi lupamääräystä ei ole enää valituksenalaisessa päätöksessä erikseen perusteltu. Hakija ei ole esittänyt hakevansa muutosta kyseiseen työkoneiden pesua koskevaan lupamääräykseen. Huoltohalli on ensimmäisen kerran kuvattu aluehallintovirastolle 16.9.2021 saapuneessa asemapiirrosta kuvaavassa täydennyksessä, jossa huoltohalli on piirrettynä kuvassa. Huoltohallista, sen toiminnasta, suunnitellusta käytöstä tai muodostuvien pesuvesien käsittelystä ei ole muuta mainintaa hakemuksessa tai muissa saapuneissa täydennyksissä. Aluehallintovirastolla ei siten ole ollut käytössään tietoa, jonka perusteella lupamääräystä olisi ollut tarpeen muuttaa. Muutoin aluehallintovirastolla ei ole ollut lisättävää siihen, mitä valituksenalaisen päätöksen ratkaisussa ja sen perusteluissa on todettu.

Kymenlaakson liitto on ilmoittanut, että se ei katso tarpeelliseksi antaa vastinetta valituksen johdosta.

Kouvolan kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomainen on ilmoittanut, että se ei anna asiassa vastinetta.

Gasgrid Finland Oy on ilmoittanut, että sillä ei ole lausuttavaa asiassa.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on vastineenaan ilmoittanut, että sillä ei ole huomioitavaa valitukseen.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on antanut valituksen johdosta vastineen, jossa on todettu muun ohessa seuraavaa:

Betonin hyötykäytölle myös läjitysvaiheen aikana ei ole estettä. Sekä hyödynetystä että poiskaivetusta betonijätteestä edellytetään kuitenkin kirjanpitoa.

Valituksenalaisessa päätöksessä ei ole mainittu mitään MARA-asetuksen määrittämistä betonimurskeen laadunvalvontatutkimuksista. Laadunvalvonnasta on hyvä määrätä lupamääräyksessä. Muutoin sen tarve jää epäselväksi.

Mikäli yhtiö tekee myöhemmin MARA-ilmoituksia betonijätteen hyödyntämisestä, MARA-asetuksen liite 3 määrää betoni- ja tiilimurskeelle laadunvalvontatutkimukset 10 000 tonnin välein. Samassa asetuksessa määrätään betonimurskeen enimmäispalakooksi 90 millimetriä.

Menettely, jossa toiminnanharjoittaja esittää suunnitelman valvontaviranomaiselle rakentamiskohde kerrallaan hyväksyttäväksi on hyvä.

Valituksen liitteessä on kuvattu huoltohallin ja sen ulkopuolen rakenteita. ELY-keskus on pitänyt niitä asianmukaisina. Tältä osin lupamääräystä sallitusta huoltoalueesta on täsmennettävä.

ELY-keskus on ilmoittanut, että se ei ota kantaa jätejakeiden yksikköhintoihin.

Kouvolan kaupungille on varattu mahdollisuus vastineen antamiseen. Vastinetta ei ole annettu.

Jarmo Toikka Ky on antanut lausunnon ja vastineiden johdosta vastaselityksen, jossa on toistettu valituksessa esitettyä ja todettu muun ohessa seuraavaa:

Muutoksenhakija on yhtynyt Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen esittämään lupamääräyksen 3 osalta. Muutoksenhakija on valmis pitämään kirjaa hyödynetystä ja poiskaivetusta betonijätteestä ja tarvittaessa esittämään kirjanpidon valvontaviranomaiselle tämän pyynnöstä osoittaakseen, ettei betonijätettä ole lopullisesti sijoitettu tie- ja tukirakenteisiin.

Betoni- ja tiilijätteen hyödyntämissuunnitelmien hyväksyttäminen rakentamiskohde kerrallaan on tarkoituksenmukaista. Näin hakija voi tarvittaessa osoittaa todellisen tarpeen betonimurskeen käytölle. Myös ELY-keskus on todennut lausunnossaan valituksessa ehdotetun kohdekohtaisen hakemisen olevan valvovan viranomaisen kannalta hyväksyttävä ratkaisu.

Lupamääräyksen 27 osalta aluehallintovirasto ei ole lausunnossaan selventänyt, mitä se on tarkoittanut toiminta-alueella. Hakija on täydennyksessään 16.9.2021 esittänyt huoltohallin sijainnin asemapiirroksessa. Koska aluehallintovirasto ei lausunnossaan ole avannut päätökseen kirjaamaansa toiminta-alueen määritelmää, on muutoksenhakijan ollut pitäydyttävä valituksessaan esittämässään ja vaadittava työkoneiden pesun ja huollon sallimista vähintään mainitussa huoltohallissa. Muutoksenhakija on korostanut lupamääräyksen epäselvyyttä vedoten siihen, että myös valvontaviranomainen on todennut, että määräystä on valvomisen mahdollistamiseksi selvennettävä.

Muutoksenhakija voi toimittaa valvovalle viranomaiselle tarkemmat tiedot maaperän suojelemiseksi ja vesien keräämiseksi ja käsittelemiseksi tehtävistä rakenteista ja toimenpiteistä. Koneiden ja laitteiden pesu asiallisesti toteutettuna huoltohallissa on merkitykseltään vähäinen toimintakokonaisuuden ympäristöriskien kannalta. Koneiden ja laitteiden siirtäminen toiminta-alueen ulkopuolelle ei ole tarkoituksenmukaista.

Koska aluehallintovirasto ei ole lausunut vakuuden määrää koskevasta valituskohdasta, on hakijan myös sen osalta ollut pitäydyttävä valituksessa esitetystä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (selvilläolovelvollisuus).

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumisesta ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Pykälän 4 momentin mukaan toiminnan olennaista muuttamista koskeva lupahakemus on ratkaistava siten, että harkinta kattaa ne toiminnan osat, joihin olennainen muutos voi vaikuttaa ja ne ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ja riskit, joita muutos voi aiheuttaa.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa 1) terveystahaitta, 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella, 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta, - - -

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Muun luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on asetettava vastaavasti vakuus, jos toiminnassa syntyy merkittäviä määriä jätteitä. Vakuus voidaan jättää vaatimatta muuta kuin kaatopaikkatoimintaa harjoittavalta, jos vakuudella katettavat kustannukset toimintaa lopetettaessa ovat jätteen määrä, laatu ja muut seikat huomioon ottaen vähäiset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden vaatimatta jättämisen edellytyksistä.

Ympäristönsuojelulain 60 §:n 1 momentin mukaan vakuuden on oltava riittävä 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. Kaatopaikan vakuuden on katettava myös kaatopaikan sulkemisen jälkeisestä seurannasta ja tarkkailusta sekä suotovesien ja -kaasujen käsittelystä ja muusta jälkihoidosta aiheutuvat kustannukset vähintään 30 vuoden ajalta, jollei toiminnanharjoittaja osoita muuta riittäväksi. ---

Ympäristönsuojelulain 61 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset 59 §:ssä tarkoitettusta vakuudesta ja sen asettamisesta. ---

Jätelain (646/2011, tullut voimaan 1.5.2012) 6 §:n 1 momentin 15) kohdan mukaan *jätteen hyödyntämisellä* tarkoitetaan toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten.

Jäteasetuksen (179/2012) 12 §:n 2 momentin mukaan sen, joka hyödyntää jätettä sijoittamalla tai levittämällä sitä maahan, on käytettävä jätettä vain maa-rakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden kannalta tarpeellinen määrä tai siten, että sen käyttö muutoin vastaa mahdollisimman tarkasti tarvetta.

Valtioneuvoston kaatopaikoista antaman asetuksen (331/2013) 2 §:n 2 momentin mukaan kyseistä asetusta ei sovelleta paikkaan, jonne sijoitetaan vain pilaantumaton maa-ainesjätettä tai kaivannaisjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (190/2013) soveltamisalaan kuuluvaa jätettä. ---

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Jarmo Toikka Ky:lle on 19.5.2016 Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksellä nro 127/2016/1 myönnetty ympäristölupa ympäristömassojen kierrätys- ja käsittelykeskuksen toiminnan muuttamiselle. Aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellään toiminnanharjoittajan hakemuksesta muuttanut laitoksen toiminta-aikoja, muuttanut vastaanotettavia, hyödynnettäviä sekä loppusijoitettavia jätejakeita ja niiden määriä sekä hyväksynyt varastointitoiminnan laajentamisen uusille kiinteistöille. Aluehallintovirasto on hylännyt kierrätysbetonin raekoon muuttamista koskevan esityksen sekä esityksen betonijätteen hyödyntämisestä maankaatopaikan rakenteissa. Valituksenalainen päätös on korvannut Jarmo Toikka Ky:lle myönnetyn Etelä-Suomen aluehallintoviraston 19.5.2016 myöntämän kierrätys- ja käsittelykeskuksen toiminnan ympäristöluvan.

Hallinto-oikeudessa on valituksen johdosta ratkaistavana, onko valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksiä 3, 4, 27 ja 45 valituksessa esitetyin perustein muutettava.

Siltä osin kuin muutoksenhakija on vaatinut aloitusoikeuden vahvistamista muiden kuin valituksenalaisten lupamääräysten osalta hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisen lupapäätöksen täytäntöönpanoa koskevat seikat eivät muilta kuin valituksenalaisilta osin kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Lupamääräys 3

Lupahakemuksessaan toiminnanharjoittaja on hakenut muutosta kierrätys- ja käsittelykeskuksen ajoluiskissa ja kenttärakenteissa käytettävän betonimurskeen sallitun enimmäisraekoon nostamiseksi 150 millimetristä 300 millimetriin. Lisäksi on haettu lupaa betonimurskeen ja palakooltaan alle 0,5 m³ betonikappaleiden hyödyntämiseen tuki-, tie- ja luiskarakenteissa kerroksittain ylijäämämuiden läjittämisen edetessä.

Aluehallintovirasto on päätöksellään hylännyt hakemuksen siltä osin kuin se on koskenut kierrätysbetonin raekoon muuttamista sekä betonijätteen hyödyntämistä maankaatopaikan rakenteissa. Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksen 3 mukaan betoni- ja tiilijätettä sekä niihin rinnastettavaa mineraalipitoista jätettä voidaan hyödyntää väliaikaisesti louhoksen tiealueiden luiskissa. Käytettävä jäte saa olla palakooltaan enintään 150 mm ja kerrospaksuudeltaan 15–18 metriä. Betonijätettä ei saa jättää louhoksen rakenteisiin pysyvästi, vaan sitä on ryhdyttävä poistamaan louhinnan päätyttyä.

Valituksessaan toiminnanharjoittaja on vaatinut päätöstä muutettavaksi lupamääräykseen 3 viitaten siten, että betonijätettä ei tarvitse poistaa tierakenteista louhinnan päätyttyä, vaan läjityksen edetessä maankaatopaikalta. Vaatimusta on perusteltu muun ohella sillä, että suunnitelmia voitaisiin muuttaa niin, että betonia käytettäisiin vain läjityksen pintakerroksessa ja läjityksen edetessä tukirakenteena, mutta betonia ei tarvitsisi jättää pysyvästi läjitysalueelle. Valituksen mukaan hyötykäyttöön kelpaamattomat ylijäämämaat ovat tyypillisesti löyhiä ja silttisiä ja että betonimursketta hyödynnetään vain rakenteissa tarvittava määrä turvallisen työskentelyn varmistamiseksi läjitysalueella.

Betonijätteen hyödyntäminen tiealueiden luiskissa on hyväksytty voimassa olevassa ympäristöluvassa huomattavasti valtioneuvoston asetuksessa 843/2017 esitettyä paksumpina kerroksina, koska hyödyntämisen on ollut tarkoitus olla väliaikaista ja betonimurske on tullut kerätä pois louhinnan päätyttyä.

Nyt kyseessä olevasta lupahakemuksesta ilmenee, että maankaatopaikan täyttyminen kestää arviolta 20–30 vuotta ja että maanläjitystoiminnan aikataulu toisaalta riippuu lähiseudun rakennushankkeista ja hyötykäyttöön kelpaamattomien ylijäämämaiden muodostumisesta. Toiminnanharjoittaja ei ole lupahakemuksessaan esittänyt suunnitelmaa tai aikataulua betonin hyödyntämisestä ja poistamisesta läjitysalueen tie- ja tukirakenteista.

Jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa on lähtökohtaisesti tarkoitettu pysyväksi hyödyntämiseksi. Jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa voi olla hyväksyttävissä tilapäisenä toimintana, jos hakemuksessa esitetään asianmukainen suunnitelma jätteen hyödyntämisen väliaikaisesta käytöstä, jätteen poistamistavasta ja aikataulusta sekä muista tarpeellisista seikoista. Ottaen huomioon, että nyt kyseessä olevassa hakemuksessa esitetty betonijätteen käyttö olisi joka tapauksessa tosiasiaa hyvin pitkäaikaista ja sen päättymisajankohta saatavuuteen liittyvien epävarmuuksien vuoksi lisäksi epämääräinen, ei toimintaa voida pitää tilapäisenä. Hallinto-oikeus toteaa aluehallintoviraston tavoin, että betonijätteen jatkuva pitkäaikainen käyttö läjitysalueen tiealueissa ja tukirakenteissa peittämättömänä rinnastuu jätteen loppusijoitukseen. Hakemuksessa ei ole myöskään esitetty maankaatopaikan luokituksen muuttamista pysyvän tai tavanomaisen jätteen kaatopaikaksi, jolloin ympäristömassojen kierrätys- ja käsittelykeskuksen alueella sijaitsevaan maankaatopaikkaan sovellettaisiin valtioneuvoston asetusta kaatopaikoista (331/2013). Hakemus betonijätteen hyödyntämisestä maankaatopaikan rakenteissa on alue-

hallintoviraston päätöksellä hylätty. Siltä osin kuin valituksessa on esitetty hakemuksessa esitetystä poikkeavia suunnitelmia betonin hyötykäytöstä vain läjityksen pintakerroksessa ja tukirakenteena, hallinto-oikeus toteaa, ettei valituksessa ole esitetty asianmukaisia ja riittäviä tietoja muutetun hakemuksen käsittelemiseksi. Muutoinkaan hallinto-oikeus ei ole toimivaltainen ratkaisemaan asiaa ensi asteena. Lupamääräyksen 3 muuttamiselle hallinto-oikeudessa ei ole perusteita.

Lupamääräys 4

Toiminnanharjoittaja on lupahakemuksessaan esittänyt, että betonimursketta hyödynnetään sekä kierrätyskeskuksen pysyvissä kenttärakenteissa että ajo-luiskissa. Toiminnanharjoittaja on hakemuksen täydennyksessään 13.9.2021 ilmoittanut, että kierrätyskeskuksen toiminnassa tarvitaan jatkossakin eri materiaaleille varasto- ja käsittelykenttiä, joissa hyödynnetään betonimurskeita.

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 4 on muun ohella voimassa olevaan lupapäätökseen perustuen määrätty, että betoni- ja tiilijätettä saa hyödyntää pysyvästi toiminta-alueen omissa kenttärakenteissa yhteensä enintään 42 000 tonnia. Toiminnanharjoittaja on valituksessaan hallinto-oikeudessa vaatinut, että betonimurskeen kokonaismäärä 42 000 tonnia poistetaan lupamääräyksestä.

Hallinto-oikeus toteaa, että lupahakemuksen 13.9.2021 päivätystä täydennyksestä ei ilmene, kuinka suuri määrä betonimursketta toiminta-alueella on tarkoitus jatkossa pysyvästi hyödyntää. Toiminnanharjoittaja on valituksessaan hallinto-oikeudelle esittänyt laskelman, jonka mukaan alaltaan esimerkiksi 4,5 hehtaarin ja rakennepaksuudeltaan 1,5 metrin kenttärakenteisiin sijoitettaisiin 135 000 tonnia betonimursketta. Hakemuksessa ei myöskään ole esitetty yksilöityä käyttötarvetta betonimurskeelle eikä kohdekohtaisia suunnitelmia uusista käyttökohteista.

Hakemuksen täydennyksessä ilmaistu tarve käyttää betonimursketta jatkossakin varasto- ja käsittelykenttien rakentamiseen on yleisluonteinen. Hakemuksessa ei ole ilmoitettu hyödynnettävän jätteen määriä, kohdekohtaisia suunnitelmia eikä näin ollen jätteen tosiasiallista hyödyntämistarvetta uusiin kohteisiin. Hallinto-oikeus katsoo, ettei lupaa jätebetonimurskeen pysyvään hyödyntämiseen ole ympäristölupahakemuksessa haettu sen mukaan kuin hakemuksessa esitettävistä tiedoista säädetään. Siten aluehallintovirasto on voinut antaa määräyksen kenttärakenteissa pysyvästi hyödynnettävän betoni- ja tiilijätteen määrän rajoittamisesta voimassa olleen ympäristöluvan mukaiseksi. Hallinto-oikeus ei voi ensi asteena ottaa tutkittavakseen asiaa, johon ei ole lupahakemuksella haettu muutosta.

Lupamääräys 27

Toiminnanharjoittaja on valituksessaan hallinto-oikeudelle vaatinut, että työ-koneiden pesu ja huolto sallitaan vähintään kiinteistölle 8:357 rakennettavassa huoltohallissa ja sen läheisyydessä.

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräys 27 on samansisältöinen toimintaa koskevassa lainvoimaisessa päätöksessä annetun lupamääräyksen 20 kanssa, joka puolestaan on annettu silloisessa hakemuksessa esitetyn mukaisesti.

Asiassa saadun selvityksen mukaan huoltohalli on ensimmäisen kerran kuvattu aluehallintovirastolle 16.9.2021 täydennyksenä saapuneessa asemapiirroksessa, johon sen sijainti on merkitty. Hallin käytöstä ei kuitenkaan ole selvitystä hakemuksessa eikä saapuneissa täydennyksissä. Hakemuksessa ei muutoinkaan ole mainintaa koneiden pesusta tai sen tarpeesta. Kun hakija ei nyt kyseessä olevassa muutoslupahakemuksessaan ole esittänyt hakevansa lupaan tältä osin muutosta, ei lupamääräystä ole valituksenalaisessa päätöksessä muutettu eikä erikseen perusteltu. Kun asiakirjoista ei ilmene, että lupaa olisi tältä osin haettu muutettavaksi, ei lupamääräyksen muuttamiselle hallinto-oikeudessa ensi asteena ole perusteita.

Lupamääräys 45

Aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellään korvannut voimassa olevan lupapäätöksen nro 127/2016/1 kokonaisuudessaan. Siten myös vakuus on päivitetty muutettua lupaa vastaavaksi. Vakuuden arvioinnissa on huomioitu jätevarastojen enimmäiskoot sekä kuljetuskustannukset.

Toiminnanharjoittaja on valituksessaan esittänyt maankaatopaikkaa koskevan vakuuden määrän alentamisvaatimuksen osalta, että kohteessa, jossa materiaalit ovat valmiina, jälkihoitotoimiksi riittää muotoilu ja kasvukerroksen levitys (kompostoidusta hevosenlannasta valmistettu multa) sekä mahdolliset tarkkailukustannukset, joista koostuva summa on 9 000 euroa. Ympäristöhallinnon jätevakuusoppaassa esitetty maankaatopaikan minimivakuus 0,5 eur/m², viiden hehtaarin alueelle 25 000 euroa, olisi tässä tapauksessa tarpeettoman suuri.

Valituksenalaisessa päätöksessä maankaatopaikan osalta määrättyä vakuutta on kohtuullistettu nykyisen luvan mukaisesta pinta-alaperusteisesta yksikköhinnasta 4 eur/m² jätevakuusoppaassa maankaatopaikoille sovellettavaan alimman taulukon mukaiseen hintaan 0,5 eur/m². Arvonlisävero mukaan luettuna neljän hehtaarin laajuiselta alueelta määrätty summa on valituksenalaisessa päätöksessä 24 200 euroa. Hallinto-oikeus katsoo, että maankaatopaikan vakuutta on jo kohtuullistettu, ottaen huomioon, että hinta on aluehallintoviraston päätöksessä arvioitu pienimmän oppaassa esitetyn, vuonna 2012 vallinneita kustannuksia vastaavan ohjeellisen taksan mukaisesti. Jätevakuusoppaassa esitetyt ohjeelliset hinnat ovat perustuneet kaatopaikkaluokan edellyttä-

miin pintarakenteiden rakentamiskustannuksiin. Tämän lisäksi myös mahdollisista jälkitarkkailutoimenpiteistä muodostuu kustannuksia, jotka tulee vakuutta asetettaessa ottaa huomioon.

Muutoksenhakijan mukaan aiempaan lupaan verrattuna pienempi jätteenkäsittelytoimintaa koskeva vakuus on perusteltu, koska uudesta toiminnasta on jätetty pois useita jätejakeita. Valituksessa on esitetty, ettei asfalttijätteen eikä puumateriaalin osalta tule määrätä vakuutta, koska kyseisillä materiaaleilla on positiivinen myyntiarvo. Muiden jätelajien osalta valituksessa on vaadittu vakuuksien pienentämistä.

Valituksenalaisessa päätöksessä on hakijan esityksen mukaisesti jätetty vakuutta asetettaessa huomioon ottamatta asfalttijäte. Samoin pilaantumaton maa-aines on jätetty huomioon ottamatta alueella sijaitsevan maankaatopaikan perusteella. Muutoin asetetut vakuudet ovat perustuneet seudulla toimivien jätteenkäsittelylaitosten hinnoitteluun.

Vakuuden asettamisvelvollisuuden tarkoituksena on varmistaa, että toiminta-alue voidaan saattaa ympäristöllisesti hyväksyttävään tilaan toiminnanharjoittajan mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa. Vakuuden määrän on vastattava niitä kustannuksia, joita asianmukaisesta jätehuollosta toiminnan lopettamisen yhteydessä aiheutuu.

Hallinto-oikeus toteaa, että jätevakuus asetetaan sitä tilannetta varten, että valvontaviranomainen joutuisi huolehtimaan ympäristöluvan tarkoittamien jätteiden jätehuollosta. Lähtökohtaisesti vakuuden pitäisi kattaa koko sallitun jätemäärän toimittaminen toiseen laitokseen tilanteessa, jossa toiminnanharjoittaja esimerkiksi tekee konkurssin tai toiminta muutoin äkillisesti lakkaa. Vakuuden realisoituessa on kyse tilanteesta, jossa toiminnanharjoittaja on maksukyvytön ja jätehuoltoa tai jälkitoimenpiteitä on saatettu laiminlyödä. Tällaisessa tilanteessa on odotettavissa, että velvoitteita ei kyetä enää täyttämään asianmukaisesti. Vakuuden määrän arvioinnissa ei voida olettaa, että mahdollisessa vakuuden realisoitumistapauksessa jätteet käsitellään toimintansa lopettavassa laitoksessa.

Muutoksenhakija on vaatinut, että jätteiden positiivinen arvo otetaan huomioon vakuuden määrää määrättäessä. Hallinto-oikeus toteaa, että taloudellista arvoa omaavien jätteiden, jotka on otettu vastaan, mutta joita ei ole käsitelty niiden laadun edellyttämällä tavalla, taloudellista arvoa ei voida ottaa jätevakuutta määrättäessä huomioon, vaan vakuuden suuruus on laskettava ottaen huomioon jätteen edellyttämä käsittely, jätteen laadun selvittäminen, hyötykäyttökohteen hankkiminen ja kuljetuskustannukset.

Lupaviranomaisen arvion tarvittavan vakuuden määrästä on perustuttava todellisiin jätteenkäsittelykustannuksiin, jotka käyvät ilmi muun ohella jätteenkäsittelylaitosten hinnastoista. Hallinto-oikeus katsoo, että käsittelyhintana ei

voida tässä tapauksessa pitää toiminnanharjoittajan ilmoittamaa käsittelykustannusta, vaan laskenta on voinut perustua jätettä vastaanottavien tahojen hinnoitteluun. Siten lupamääräystä 45 ei tule valituksessa esitetyin perustein muuttaa.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kouvolan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **25.9.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Kirsi Stark ja Maiju Sulin sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Petri Hiltunen. Asian on esitellyt Petri Hiltunen.

Jakelu

Päätös, maksutta

Jarmo Toikka Ky, oikeudenkäyntimaksu 260 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Kouvolan kaupunginhallitus

Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kouvolan kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Kymenlaakson liitto

Gasgrid Finland Oy

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla:
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaan-
nista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>